СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 196. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 24. серпня, 1927. VOL. XXXV. No. 196. Jersey City, N. J., Wednesday, August 24. 1927. THREE CENTS

САККО Й ВАНЦЕТТІ ВМЕРЛИ НА ЕЛЄКТРИЧНІМ КРІСЛІ

ДО ПОСЛІДНОЇ ХВИЛІ ЗАЯВЛЯЛИ, ЩО ВОНИ НЕВИННІ.

БОСТОН, Месечузетс, 23. серпня. — Ніколя Сакко й Бартольомео Ванцетті згинули нині на електричнім кріслі в стейтовій тюрмі в Чарлставні, засуджені на смерть за вбийство платничого та його сторожа в Савт Бейнтрі дня 15. квітня 1920. року.

Сакко пішов на смерть 11 мінут по 12. годині в опівночи. Його признано неживим в 19 мінут після півночи. Ванцетті пішов на смерть о годині 12. мінут 20, а признано його неживим о годині 12. мінут 26.

Оба засуджені пішли на місце страчення без товариства священиків. Сакко, йдучи на крісло, крикнув по італійськи: „Най живе анархізм" та просив, аби подбати за його родину. Ванцетті, сидячи вже на кріслі, виголосив коротку промову по анґлійськи: „Я хочу простити деяким людям те все, що вони мені зробили. Я хочу ще раз заявити, що я зовсім невинуватий. Я поповнив може якісь грішки, але не поповнив злочину, за який мене карають".

Обом не дали докінчити їх слів; вязничний послугач зараз закладав їм електричні получення до лівої ноги, на котрій він закочував роздерту штанку, та до голови, а відтак на сиґнал начальника тюрми кат пускав електричний ток. Опісля начальник тюрми оглянув тіло та говорив: „Я тепер заявляю, що ти неживий згідно з вироком суду".

Коли начальникови тюрми прийшлося сказати сі слова, голос завмер йому в горлі. Перед хвилею тільки Ванцетті звернувся був до нього зі словами щирої подяки за його людяне поведення супроти себе. Начальник тюрми прошептав приписані законом слова ледво чутним голосом.

З ними погиб на електричнім кріслі Селестіно Ф. Мадейрос, молодий Портуґалець, котрого засуджено на смерть за вбийство банкового касієра в Рентгемі підчас нападу в 1924. році. Мадейрос був помилуваний кілька разів, бо він заявив опісля, що його розбишацька шайка поповнила була злочин, за який засуджено Сакка й Ванцетті. Мадейрос помирав зовсім інакше, як Сакко й Ванцетті. Він прийшов до електричного крісла в півсвідомому стані; його розум не працював як слід через обіджене; він скористав добре зі звичаю давати засудженцям їди до схочу. Він не зложив ніякої заяви.

При смерти засуджених була всего громадка урядових свідків. Від преси був усего один представник.

АРЕШТИ ПРОТЕСТУЮЧИХ ПИКЕТ.

НАДЗВИЧАЙНІ СРЕДСТВА ОСТОРОГИ.

Сакка й Ванцетті вбито по вичерпанню всяких просто правних і позаправних средств протесту. Послідний день їх життя се була одна завзята правна боротьба. Їх адвокати пробували всякого способу. Вони старалися дістати ще раз відложене смерти від членів Найвисшого Суду Злучених Держав, але судді заявили, що вони не можуть нічого зробити. Вони пробували добитися інтервенції федерального ґенерального прокуратора, але й сей не хотів нічого зробити.

Вони звернулися ще раз до стейтового ґубернатора Фулера. Сей дав авдієнцію жені Сакка й сестрі Ванцетті, і вони вийшли з його канцелярії після 11. години в ночи. Але він заявив, що не бачить основи здержати екзекуцію.

Тимчасом поліція арештувала пикети, які з написями протестували проти страчення засуджених. Арештовано разом коло півтора сотки людий. Перед „стейтовим домом", де вони ходили, зібралася величезна товпа симпатиків і ворогів засуджених. Поліція була приготована на якісь несподівані події, але їх не було. Товпа приняла вістку про смерть спокійно.

Про подібні демонстрації доносять з других міст Америки. В Питсбурґу один полісмен, Джан Давні на імя, зібрався виняти до товпи револьвер, але хтось з товпи стрілив до нього та вбив його на місци. Вбийник сейчас утік у товпу та пропав без сліду, хоча полісмени стріляли за ним.

МАЮТЬ СТАВИТИ ДВОХ ПОЛІСМЕНІВ ЗА ВБИЙСТВО ДІВЧИНИ.

НЮ ЙОРК, 22. серпня. — Детективів Андру Оконора та Доната Кавоне мають поставити на суд за смертельне поранення 9-літної дівчини Руї Джіяннатіно підчас погоні за втікаючим вбийником послідної середи. Полісменам закидують злочинне недбальство.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ НЕВВАЖНУ ДІТОЧУ ЗАБАВКУ.

НЮ ЙОРК, 21. серпня. — На вулицях сього міста згинуло нині під колесами автів троє дітий. Один 9-літний хлопчина причепив свій діточий візок до заду автомобіля. На скруті автомобіль закинув візком просто під колеса „троку". Хлопчина погиб на місци.

ЦІКАВІ АМЕРИКАНСЬКІ ІСТОРИЧНІ ПАМЯТКИ.

НЮ ЙОРК, 21. серпня. — Сюди привезено закуплену в Анґлії збірку листів Абрагама Лінколна. Листи були писані в часи тяжкого положення федерального уряду, коли Лінколн мусів уживати всіх зусиль, щоби вдержати при купі розсипаючіся сили. В одному листі Лінколн як президент просить одного ґенерала вибачення за грубе поведенне.

ДЕ ВАЛЄРА ВИСТУПАЄ ПРОТИ ПРИСЯГИ ВІРНОСТИ.

ДАБЛІН, Ірляндія, 21. серпня. — Проф. Імон Де Валєра, промовляючи тут на зборах республиканців, виступив проти присяги вірности анґлійському королеви, яку обовязані складати ірляндські посли і сказав, що ся присяга подідила Ірляндців на два ворожі сторонництва.

„Першим нашим завданням буде", заявив Валєра, „коли прийдемо до власти, знести без проволоки сю присягу".

СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ НА ДОРОЗІ ДО ЗГОДИ З ПОЛЬЩЕЮ.

МОСКВА, 21. серпня. — Політична кріза між совітами і Польщею, яка повстала наслідком убитя російського посла Войкова у Варшаві, буде у тих днях зліквідована, а тимсамим промине небезпека совітсько-польської війни. Саме нині вертає до Москви польський посол у Москві, Патек, і привозить зі собою точки умови, які одобрив премієр Пілсудський, а які усунуть причини непорозуміння між совітами і Польщею.

По обговоренню тих точок між Патеком і совітським міністром заграничних справ Чічеріном, буде виданий спільний комунікат, усуваючий непорозуміння, подібно, як се мало місце підчас непорозуміння між совітами і Швайцарією по убиттю посла Воровського у Лозанні.

БУНТ РОСІЙСЬКИХ МАТРОЗІВ НА БІЛОҐВАРДЕЙСЬКІМ КОРАБЛІ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 21. серпня. — Російські матрози на кораблі Коста, що давніше належав до „білоґвардійської фльоти" Врангля і пливав по Чорнім морю з Ґаляцу до Александрії, збунтувались, убили двох грецьких офіцирів і ранили капітана та завернули корабель до Одесси. Згаданий корабель належав давніше до фльоти Врангля, однак зістав проданий Грекам, які полишили на кораблі російську залогу, а наставили лише своїх офіцирів і капітана. Ранений капітан находиться у вязничнім шпиталі в Одесі.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ЧУДОТВОРЕЦЬ.

В анґлійськім купелевім місті Брайтон зявився голова нової релігійної секти Жорж Жефрейс, який приєднує собі тисячі віруючих чудодійним хрещенням. Він станув по рамена в морі і кожного, хто підходив до нього як неофіт, хрестив, кажучи йому пірнути у воду. З тисячі осіб, які перейшли цей обряд, десятки впевняють прилюдно, що почувають себе здоровими після затяжної недуги. Жінка місцевого священика-баптиста каже, що Жефрейс вилічив її з рака, інші, що позбулися чахотки, сліпоти чи паралічу. Зібрана довкола „чудотворна" юрба співає псальми. Жінки прибрані на білому, мущини в сірих штанах і блюзах. Тисячі народу придивлялися з берега цій дивній церемонії.

НІМЕЦЬКИЙ ЕКСПОРТ ЗБІЛЬШИВСЯ У ЛИПНІ О 100 МІЛІОНІВ МАРОК, ОДНАК Є МЕНШИЙ ВІД ІМПОРТУ.

БЕРЛІН, 21. серпня. — Після урядового торговельного звіту за липень, німецький вивіз товарів збільшився у сім місяці о 100 міліонів марок. Звіт подає, що привіз сирих продуктів був у сім місяці о много більший, як у попередних. Імпорт, себто ввіз товарів, до Німеччини був у сім місяці о 80 міліонів більший, як у червні і також більший, як у якім иншім місяці, почавши від 1913 року. Чотири пятих усього імпорту творять средства поживи, які треба було спроваджувати до Німеччини по причині спізнених і почасти неуспішних зборів. Увесь експорт німецьких товарів виносив 848,549,000 марок, підчас коли імпорт товарів виносив значно більше, бо 1,281,728,000 марок.

ПАПІР ЯК МІРА КУЛЬТУРИ.

На дрезденській виставці знаходиться графічна порівняна табеля: скільки паперу вживає річно кожний член поодиноких держав. На першому місті стоїть там Америка: 62 кільо на голову; Британія 37; Німеччина 21; Франція 19, Австрія та Норвеґія по 14, Японія та Чехословаччина по 10.5, Італія 8, Еспанія 6, С. Р. С. Р. 3 кільо. Ця статистика каже скільки паперу кожний громадянин цих держав записує. Її не можна брати дослівно: що найвижча з цих цифр є мірою найвижчої культури. Америка перевищає інші держави скількістю писаних листів, приватних і купецьких, якими фірми засипують клієнтів. Анґлійці нпр. є майстрами звязких листів. Ми майстрами листів — ненаписаних.

ЧУДАСІЇ.

Цими днями продали в Парижі на ліцитації... людську голову. Є це мумія Індійця з Перу, у скляній скрині з довгим волоссям, сорокатим пірям і лицем скривленим в усміщці. Поет Бретон купив це страховище за 3500 фр. — Російський еміґраційний часопис „Возрождение" вбиває віруючим у маґію слів нового цвяха в голову: звертає увагу, що теперішня емблєма радянської влади „молот-серп" читати взад дає розвязку майбутньої російської політики: „престолом". Блаженні віруючі... — В одній мадярській фабриці (Кіспет) капнула в котел горіючого заліза крапля поту робітника і спричинила вибух.

ВКРАЛИ ДИТИНУ З ПЕРИНОЮ.

В Пшібрамську (в Чехії) до хати війта Фр. Крути вдерлися через стріху незнані злодії і забрали відси мішок пшеничної муки й перину. Мабуть у поспіху не запримітили, що в перинах спить 12-літний Крутів син і забрали його з перинами. Добичу віднесли на гору Буковець, недалеко Вітрова. Тут хлопець пробудився і втік до дому та сказав, що його віднесли два цигани і циганка.

УКЛЄВИЧ, КОМАНДАНТ СОВІТСЬКОЇ ФЛЬОТИ ГОВОРИТЬ ПРО ВІЙНУ АНҐЛІЇ З СОВІТСЬКИМ СОЮЗОМ.

ЛЕНІНҐРАД, Росія. — Командант совітської фльоти Уклєвич виголосив недавно бесіду, яку в цілости посвятив маючій наступити морській війні Анґлії проти Совітського Союза. Він сказав, що недавний побут анґлійської военної фльоти на Балтійськім морі був протисовітською демонстрацією.

Анґлійське правительство — після слів Уклєвича, уложило вже докладний плян війни з Совітським Союзом. В тім пляні між иншим передвиджується поглиблення балтійських пролівів в такий спосіб, щоби найбільші кораблі могли перепливати з Північного моря до Балтійського.

Крім сего, після слів Уклєвича, приготовання военні Анґлії ідуть у слідуючих напрямах: відокремити Совітський Союз під зглядом господарським і політичним; викликати переcтрах на заднім фронті Совітського Союзу при помочи терористичних вчинків на совітських урядниках і при помочі повстань у союзних республиках, як на Україні і Білоруси; натиск на совіти від моря.

Атак зі сторони моря є великою небезпекою для Совітів, бо грозить заняттям Леніnґраду і Одеси, відтяттям копалень вугля, нафти і промислових та рільничих просторів. Крім сього Анґлія старається о створення сухопутних армій, які можнаби протиставити червоній армії.

ФАЛШИВИЙ „КРОНПРІНЦ" В ІВАНОВІЙ ХАТІ.

В Кольонії відбувся процес проти молодого пройдисвіта — Домелі, який обіздив південну Німеччину і відігравав ролю наслідника престола. Це йому йшло гладко, бо дійсно був подібний до сина старого Вільгельма. Його всюди дуже урочисто витано, розривано в гості. А він використовував це, натягаючи ріжних богачів та аристократів на поважні грошеві суми. Фалшивого „кронпрінца" засуджено на 7 місяців криміналу. В процесі осмішилося богато людей, які далися надути пройдисвітови.

ЖИДИ У ВІДНІ.

Віденський адвокат і соціольоґ д-р Лев Гольдгамер видає працю під заг. „Віденські Жиди", в якій подає точний опис жидівської кольонії австрійської столиці. Він твердить, що тепер в Австрії живе 230.000 Жидів, із цього 200.000 у самім Відні. Найбільше Жидів є там із Галичини.

ПРОТИ ПОЄДИНКІВ.

У Тоскані (Італія) оснували постійний трибунал чести, який розглядатиме всякі справи нарушеної чести за згодою спірних осіб. Осідком трибуналу буде Фльоренція. Інші італійські міста мають намір піти за прикладом цієї висококультурної установи, що хоче покласти край безглуздому вирішуванню справ чести при помочі зброї.

ЦІЛА ЕВРОПА НАДІЯЛАСЬ ПОМИЛУВАННЯ САККА І ВАНЦЕТТІ

ТОВПИ НАРОДУ У ПАРИЖІ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ ОЧІКУВАЛИ НАДЗВИЧАЙНИХ ВИДАНЬ ЧАСОПИСІВ.

ПАРИЖ, 22. серпня. — Ціла Европа до пізної ночі, а властиво до вчасного ранка, після европейського часу, з великим занепокоєнням надіялась вістей про помилування Сакка і Ванцетті ґовернором Фуллером. Невдача оборонців обох засуджених Італіянців викликувала дуже пригноблююче вражіння на міліони їх симпатиків у Европі, однак мимо того усі надіялись, що Сакко і Ванцетті не будуть страчені. Кілька тузинів паризьких часописів до самої півночі, після бостонського часу, надіялося, що видадуть надзвичайні видання з оповісткою про помилування Сакка і Ванцетті. Се саме мало місце і по провінціональних місточках. Помимо того, що оба страчені Італіянці були звісні як анархісти, виказували для них симпатію як радикали так і реакціонери.

ЖИДІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОТИ СОВІТСЬКОГО СОЮЗА.

ВИБІР НОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЛЯ ОБОРОНИ ПРАВ ЖИДІВСЬКИХ МЕНШОСТЕЙ.

ЦИРІХ, Швайцарія, 22. серпня. — Жидівська Конференція для оборони прав жидівських меншостей, що відбулася у Циріху в Швайцарії і закінчилась минулої суботи, ухвалила по довшій дискусії резолюцію з протестом проти „переслідування Сіоністів і еврейської мови у Совітській Росії". Сю резолюцію поставили М. Усішкін, голова Жидівського Національного Фонду в Єрусалимі і рабін Макс Геллер з Нового Орлеану. На конференції вибрано також нову орґанізацію, що зветься Рада для Жидівських Прав, яка займе місце „Комітету Жидівських Делеґацій", якої завданням буде боронити прав меншости, загарантованих інтернаціональними мировими договорами, які заключено по Великій Війні. У тій „Раді", що складається з 51 членів, призначено 21 місць для американських Жидів.

ФРАНЦІЯ ГОДИТЬСЯ ЗМЕНШИТИ ЗНАЧНО ОКУПАЦІЙНУ АРМІЮ.

КІНЕЦЬ КОНТРОЛІ УГОРЩИНИ.

ПАРИЖ, 22. серпня. — Переговори між Францією і Великобританією в ціли значного зменшення окупаційної французької армії в Надренії увінчаються небаром повним успіхом. Французькі війска будуть зредуковані у протязі двох тижнів до 50 тисяч жовнірів.

ЖЕНЕВА, 22. серпня. — Секретаріят Ліґи Націй одержав офіціяльне повідомлення про зняття міжаліянтської мілітарної контролі над Угорщиною. Сталося се відповідно до ухвал Ради Амбасадорів, яка відбулась минулого марта.

СКРАЙНІ ІРЛЯНДЦІ ОСУДЖУЮТЬ ДЕ ВАЛЄРУ.

5 ПОСЛІВ З ПАРТІЇ МИСС СВИНІ НЕ ПІДЕ СЛІДАМИ ДЕ ВАЛЄРИ.

ДАБЛІН, 22. серпня. — Мисс Свині, що є головою скрайної республиканської Партії Шин Файнерів, осудила проф. Імона Де Валєру і його партію за те, що зложили присягу вірности королеви, уважаючи її за „пусту формальність". Для Мисс Свині і її 5 сторонників згадана присяга не є „пустою формальностю" і тому вони не підуть слідами Де Валєри.

„Поступок Де Валєри", сказала панна Свині у своїй промові, „каже мені проливати криваві сльози. Є се найгірша подія, яка мала місце від заключення мира з Анґлією, що люде, яких ми так поважали, так страшно обезславили себе".

В Ірляндії відбудуться у сю середу доповняючі вибори до ірляндського сойму, Дейл Ерін, у двох виборчих округах. Вибір в однім виборчім окрузі сумнівний для теперішнього правительства, а у другім воно сподіється побідити. Колиб в обох округах вийшли опозиційні кандидати, поставлять у Дейл Ерін новий внесок на висказ заяви недовіря правительству Косґрейва і він буде мати усі вигляди на те, що буде ухвалений. Однак, як загально думають, Косґрейв і в такім случаю не подасться до димісії, лише розвяже ірляндський парлямент і розпише нові вибори.

КОМУНІСТИ ПЕРЕМІНИЛИ ПАЛАТУ В ДІМ ВІДДИХУ.

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ВІДПОЧИВАЮТЬ ТАМ, ДЕ КОЛИСЬ ГУЛЯЛИ ВЕЛИКІ КНЯЗІ.

ЯЛТА, Крим, 22. серпня. — Покійний Ленін сказав раз, що для підупалих на здоровлю революціонерів потреба „робітні для направи". Таку саме „робітню", чи інакше віддиховий дім основало недавно совітське правительство у Ялті, в палаті бувшого великого князя Петра Николаєвича, кузина царя Николи Послідного.

До тої палати зїзджаються тепер обезсилені у боротьбі з капіталістами революціонери з ріжних країв і тут віддихають.

Вони переводять час проходжуючись по величавих салях, де колись ґуляли великі князі, або вилежуються на чудових орієнтальних диванах і подушках. Ся палата представляє в мініятурі „дійсний інтернаціонал", до якого зїздяться комуністи з Німеччини, Анґлії, Індії, Америки, Румунії, Болгарії, Китаю і Япану, щоби тут відпочати і скріпитись до дальшої боротьби з „всесвітним капіталізмом".

"SVOBODA" ([illegible])
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and [illegible] at [illegible] Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: [illegible]		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.	
[illegible]	$ 7.00	На рік	$ 7.00
[illegible]	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
[illegible]	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
[illegible] Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ВИНА В ДРУГИХ, ЧИ В НАС САМИХ?

Заряд Колумбійського університету в Ню Йорку подав до публичного відома розрахунки про участь жіноцтва в ріжних літніх курсах сього університету. Показується зі сих розрахунків річи, які певно треба признати несподіваними.

Перший факт гідний уваги, що на курси записалося незвичайно велике число слухачів, бо аж 13,860 осіб.

Другий замітний факт, що на се велике число складалося 4,058 мущин та 9,802 жінок. Значить, жінок було півтора рази більше як мущин.

Третий замітний факт, що між студентками сих курсів були 286 студенток з чужих країв. Найбільше з Канади, бо аж 132. З китаю 40. З Япану 20. З других країв по менче. Були там люди мало не з кождої держави Америки, Азії, Африки й Европи.

Розрахунок подає студентів і студенток після приналежности державної, а не національної. Отже Німець з Чехії буде вважатися Чехословаком, а Білорус з Литви Литовцем, Українець з Польщі Поляком, з радянської України Росіянином. Словом, розрахунок не дає даних про національність студентів і студенток.

Та все таки, хоча вже самий розрахунок після державности закрив національне походження учасників курсів, можна без боязни помилки сказати, що розрахунок Українців ні Українок не закрив, а не закрив по тій простій причині, що їх там не було. Навіть хочби розрахунок подавав національність слухачів, то все таки Українців там не згадувалиби, бо Українців там не було. Півміліонова маса української іміґрації дає незвичайно мало студентів. Богато менче, як припадає пересічно на таку масу людий. Колиб почислив студентів з українського роду, то Українці взялиби відай надгороду „першенства" за найнизче число студентів. Вони „поконалиби" навіть Муринів, які в своїм поході за освіту мають до поборення просто надлюдські перешкоди.

Колиж перейти до жіноцтва, то тут справа представляється ще сумнійше. Коли взяти під увагу великі культурні заслуги українського жіноцтва, то здивуватися можна немало, що тут в Америці, де на висші доповняючі курси напливає більше жінок, як мущин, української жінки ні оком не видать.

Є се все факти, над якими треба застановитися. Тим більше, що ми часто говоримо про те, що наші національні вороги не дають нам доступу до освіти. В Америці нам ніхто до освіти дороги не заступає, а прецінь до освіти ми не пнемося. Значить, тут перешкода може бути хиба в нас самих. Сумна се правда, але треба її сказати собі відважно в очи, якщо колись має бути інакше.

Іван Гіленко.

ДРУГА РУХАНКОВА РОБІТНИЧА „ОЛІМПІЯДА" В ПРАЗІ.

II.

Як я вже зазначив, було в поході „Олімпіяди" лише ледви понад сто Українців і Українок. Могло очивидно бути більше — але раз, **сто шість** Луговиків і Луговичок не хотіли Поляки пустити з краю і дати їм пашпортів, а друге — що до нашої еміґрантської молоді в Празі — то одні не хотіли прилучитись до походу з **„програмкових"** причин (хотя тут ішло головно о то, щоби виказати силу Українства!) а другі тому, що були просто за ліниві, і воліли різати в **карти** в грузинській кооперативі (бо українська збанкротувала!).

Були єще очивидно і треті, котрі навіть на той величавий похід з боку не хотіли подивитися, бо на всі заохоти та візвання мали одну відповідь: **„Я цим не цікавлюсь!" (!!!)**

І то є власне характеристичне для тої банди: діти-ж вони **порабоченого** народа, та і не якогось лужицького, котрого є може всього **шістьдесять тисяч,** але народа, котрий числить що найменше **38 міліонів** — але нема у них ніякого **почуття обовязку** до боротьби за той народ, за його визволеннє, за збудованнє власної держави!

Колиж їх доля кинула у саму середину невеликого, бо ледви 8 міліонів числячого народа, котрий однак через свій безмежний патріотизм і надзвичайну працю а як треба і через велику посвяту здобув собі самостійну державу і є безумовно найбільш культурним народом між всіми славянськими — то їм це всьо цілком не імпонує, їх це всьо цілком не обходить, вони одним словом цим всім **„не цікавляться!"**

Їх то також цілком не обходить, **хто** їм буде ту велику Україну визволяти і **чи** взагалі буде визволяти, бо вони цим всім **„не цікавляться"!**

Коли чоловік таку байдужну, ба—підлу в своїй байдужности банду бачить, то приходить йому до голови думка: чи не було би єще найдоцільнійшим, коли би поставити перед нею пару скорострілів і зробити з нею короткий процес, щоби не соромила українського імени?! З неїх і так ніякої користи для України не буде, бо вона і так задля кусника хліба і чарки водки піде на службу до кождого стрічного. Хоч би він і в морду бив таких бандитів, але щоби дав харч і водку.

Але щож: Мати Україна велика! Ріжні звірятка і звірята плодяться на її землях — то й нічого дивного, що і такі скоти на них наплодились, котрих неволя рідного народа, котрих порабоченнє 38 міліонів братів та такої прекрасної, плодовитої землі як українська — нічого не обходить!

Маймо лише надію, що їх підлоту дадуть їм ще відчути таки їх рідні браття і сестри, коли доля приведе ту сволоч преці колись у рідний край.

У всякому разі український відділ, хотя і не був многочисленний, робив підчас походу на „Олімпіяді" дуже добре враження і тішився великою прихильностю стоячої тисячами по обох боках вулиці чеської публики.

На чолі походу ішов завзятий молодий козарлюга, головний організатор січової роботи на Чехах **Іван Прокопів,** студент подєбрадської Академії. Був він у народній ноші та ніс той гарний січовий прапор тамошної Січи, вишитий ручками отаманші Петрової. Чехам дуже подобалось, що той червоний (малиновий) прапор мав на горі єще й синьо-жовту ленту для зазначення національности, до якої належить дотичне товариство.

Коло Прокопова ішло дві дівчині в гарних українських одностроях, а перед ним ніс один з Січовиків таблицю з надписом: „Ukraina".

Десять кроків за прапором ішов Союзний отаман і кошовий подєбрадської „Січи" **Всеволод Петрів,** ґенерал укр. армії. Був він у чорній ноші, на голові мав січову шапку зі шликом, в руці топорець, а через груди справедливу ленту передвоєнної „Січи", вручену йому отаманом передвоєнного Січового Союза Др. Трильовським. В. Петрів — це високий, стрункий мущина, тип гарного Наддніпрянця, людина незвичайно запалена до Січового діла. Коло нього з одного боку ішов старий Січовик, Др. Трильовський, з другого — кошовий пражської Січи, палкий Клименко.

За тою трійкою ішли доперва Січовики і Січовички чвірками — та друга українська братія, що **„цікавиться"** всім, що може принести українському народови яку-б то і не було користь, та що рада би при кождій нагоді від Чехів научитись, як робиться практично корисне для народа діло.

Січовики співали підчас походу січові пісні, але скоро — серед страшної спеки — змучились— і тому лише що кількадесять кроків вигукували грімко „слава! слава! слава!"

Чехи відповідали на це своїм „на здар!" та „слява Українцом!"

Цілий величезний похід олімпіядський зайшов на велику площу перед старий пражський ратуш, на котрій **1621** р. стяли Австріяки голови 22-ом чеським патріотам; і де стоїть величавий памятник Івана Гуса. Тут повитав похід бурмістр Др. Бакса, котрому відповів голова Єднотарського „Связу" посол Гуммельганс, та посол Томашек, почім похід по відограню державних і робітничих гимнів — розійшовся.

Очивидна річ, що участь Українців не обмежилась лише до походу: Січовики подєбрадські взяли участь у масових вправах Єднотарів, а крім того виступили на академії, устроєній в салі на Славянськім Острові. Виступила там іменно сі**чова подєбрадська сімка** з дуже трудними і ефектовими вправами символізуючими неволю українського народа і його боротьбу за самостійність. Уложив ті вправи Січовик **Хилецький,** студент пшібрамської гірничої академії разом з одним спеціялістом Чехом. Та сімка виступала на сцені в ґімнастичних одностроях з січовою звідою на грудех. Вона представила відповідними рухами і держаннєм цілого тіла, який то був український народ спершу пригноблений, і як помалу він приходить до почуття своїх сил, як підносить похилені в неволі плечі і як стає до боротьби. Ми бачимо рухи, як набивають кріси, кладуть до лиця і стріляють бачимо боротьбу на баґнети, а вкінци подає один з Січовиків широку і довгу синьо-жовту ленту і її всі цілують — стають у гарну піраміду, а синьо-жовта шовкова лента підноситься луком поперек цілої сцени.

Могуче враженнє зробили ті символічні вправи подєбрадської сімки, і величезну працю виконав Іван Прокопів, вивченнєм тих дуже трудних вправ. Було би дуже пожаданим, щоби їх видати осібним зошитом разом з ілюстраціями і нотами тої композиції, в такт котрої ті вправи виконано.

Тогож самого вечера друга **українська ґрупа — танцюристів** виступила з народними танками на академії в „обецнім (громадськім) домі", де викликала своїм виступом кольосальне одушевленнє. І це не маловажне, бо в цей спосіб вилічується поволи Чехів з того мильного погляду, що є лише „Руссове" а Українців, яко самостійної нації взагалі нема.

Але на „Олімпіяді" „Руссів" взагалі не було, бо для них власне чеський „Сокіл" є достойним їх пристановищем!

Впрочім делеґати „Січий" були прошені і на ріжні приняття, давані всякими репрезентаційними тілами. І так на самім вступі, дня 2. липня було торжественне повитаннє гостей в „обецнім домі". Голова Єднотарів Гуммельганс повитав між иншими і Українців, з між котрих відповів йому палкою промовою (по українськи і по чеськи) отаман В. Петрів. Були також наші делеґати на приняттю в ратуши, в славянськім клюбі та на так званій „ґарден парти", то є на приняттю в замковім огороді у президента Д-ра Масарика, котрий випитував Д-ра Трильовського про теперішний стан українських руханкових орґанізацій в Галичині. Цікавість Д-ра Масарика була зрозуміла, так, як він ще в червни **1908** р. скликав був разом з Д-ром Трильовським віче у Празі, протестуюче проти переслідування „Січий" в Галичині.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ

На підставі § 20 статута Обєднання і ухвали Екзекутиви з дня 3. серпня б. р., подається до загального відома, що ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦИЙ В АМЕРИЦІ відбудеться дня 26. ЖОВТНЯ 1927 р. в Филаделфії, Па., в галі Американсько-Українських Горожан при Норт Френклин ст., ч. 847. Конґрес начнеться точно о год. 9-тій рано і буде тревати оден день.

ПРОҐРАМА КОНҐРЕСУ:

1) Отворенне Конґресу.
2) Звіт уступаючого Уряду.
3) Дискусія.
4) Реорґанізація Обєднання і зміна статута.
5) Реферати:
- **а) Плян реорґанізації нашої школи в Америці.**
- **б) Практичні завдання української іміґрації в Америці.**
- **в) Примінення українського іміґранта до америк. життя.**
- **г) Автократія чи демократія.**

6) Ухваленне резолюций.
7) Уділенне абсолюторії уступаючому Урядови.
8) Вибір нового Уряду.
9) Внесення і запити.

Статут Обєднання підписали: Український Народний Союз, Провидіннє, Народна Поміч, Згода Брацтв, Січова Орґанізація (давня, негетьманська), Ліґа Горожан, Ліґа Ветеранів та декілька менших самостійних товариств. Всі відділи згаданих орґанізацій, о скільки складали, або зложать жертви на визвольну боротьбу в виді народного податку, або з виразним зазначеннем на певну ціль в краю, як на Рідну Школу, інвалідів, боеву акцію і т. п., мають право вислати делеґата на Конґрес.

Кождий делеґат мусить виказатися повновластю свого Товариства.

ЗА ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:
Семен Ядловський, заст. предс.; **Др. Лука Мишуга,** секретар.

Володимир Штангей.

ЗЛОЧИН У СТЕПУ.

3)

А вночі запріг коней тихо, по злодійському, в лютерний віз, щоб їхати знову. Меланка, його жінка, поганою була помічницею в справах Мартинових. Вона сердилася, лаялася. На її думку вже пора булоб і покинути. Того, що настаралися — на вік хватить. Молодиця по своїй простоті міркувала, що нехай вони брали зразу ну так тоді бідними були а тепер всеж є... Непокоять її отакі нічні виїзди Мартисові, а вговорити не можна. І біллю переболить та перескнить душа, заким чоловік вернеться. Все частіш і частіш думалося молодиці: „І що то за життя, коли соромишся чоловікові в вічі глянути, коли сам він ховає свій занепокоєний погляд, коли кожної майже ночі сама, хоч бери та других приймай". В жнивані ночі сухі й млосні, особливо перед неділею або перед яким святом, на селі гудом гуде вулиця співами, сміхом, жартами далеко за північ. В такі ночі Меланці не спиться. Мартин завжди в поїздках, а вона сама на самоті чого тільки не передумає. І ние та болить серце за себе.

— Ні одної ночі тобі вдома не переспиш, — казала молодиця, поправляючи на конях наритники. Мартин сидів на возі мовчазливий і зосереджений думкою на чомусь. У відповідь жінці нехотяче промовив:

— На спання зима буде... Вже?..

Вонав відступила від коней і підійшла до нього.

— А можеб ти таки не їхав сьогодня? Нехай воно скажиться. Хоч проти свята залишися вдома, — сказала вона, нахилившись ласкаво до нього.

—Ет, дурна. Відчини ворота краще. — Махнув по конях батогом.

— Та не дуже розлягайся спати! — кинув їй, виїзджаючи з воріт. Вона вже добре знала, що це значить: знову привезе чужі снопи, і їх до ранку треба буде скласти при строці...

Зачинила ворота, і зіпершись на них, отак довго стояла укляклою постаттю. Через вишник на поля подзвенів Мартин крицевими втулками. І здалося Меланці, що вирядила вона отсе свого Мартина в дуже далеку путь, звідкіля або повернеться або й ні. І стало ясно молодиці, що дурне в них життя, хоч і сите. Мартин необачно грається з вогнем, а в неї серце неспокій сушить щодня... Встало втямку дівоцтво, пригадався й Мартин парубком з чубатою чуприною над широкими бровами. Ніхтоб не сказав, що він міг колись так лагідно сміятися, що це була тоді найвеселіша натура на селі. А отже було так. Жила Меланчина мати за селом у старшого сина. Була й Меланка коло неї. Як ще парубкував Мартин, вона дівчуком була, і з иншими навіть прозивалася з нього. Засядуть було денебудь за тином тай гукають:

— Торботряс! Торботряс свиней пас!...

Потімже закохались. Якось приїхав з війська Мартин батька навідати. Сам стрункий, чистий та веселої вдачі, і заполонив дівоче серце... На вулиці впіймав її, вже не дівчука, а повногруду карооку дівчину, що пробувала вже пестощів парубоцьких.

— А я й не знав, що в нас на селі такі гарні дівчата є — сказав тоді Мартин, сміючись, і так тепло-тепло пригорнув... Коли знову відїздив — нишком плакала. Через рік вернувся й вони побралися. — „Не вгадаєш, де найдеш і де загубиш. Тепер від Мартина тільки й можна почути, що дурна та пришибляна". — Зітхнула Меланка.

З грядок пахло розпареним кропом. Як з провиною, стояли із похилими головами поодаль високі соняшники, та біло-білою скатеркою розстелився мак попід яблунями. Прошумів горою якийсь птах. У Гапки на перелазі чутно, як хіхікає придушено молодь. У неї завжди цілі ґерелиці збирається хлопців та дівчат. Гапка — молода вдова, вона ще не забула вулиці й лине до молоді, віддаючись відверто гульні. Нараз від вулиці хтось заспівав густим баритоном:

Та болять ручки,
Та болять ніжки.

До нього приєднався другий голос, і поволеньки полинула пісня над селом:

Гей, там пшениченьку жнучи,
Гей, там пшениченьку жнучи.
Ой, тай уже мені
Гай надокучило,
Мого миленького ждучи...

По голосах Меланка впізнала Степана й Петра, сільських студентів. Вона стояла зачарована піснею, що нагадувала багато такого, чого звичайною мовою не скажеш. І подумала сама про себе... „ой надокучило мені теж".

На широке, з оборою, добре впорядковане подвіря мертво витріщилася вікнами нова хата. На клуні несподівано застогнало повудькало.

— А здохлоб ти. На свою голову! — сказала тихо молодиця.

Ходить повіря між людьми, що не на добро цей птах сідає на оселю. Віщує він горе й лихо... І хоч не вірить Меланка в таке повіря, але чомусь тоскно стисло в грудях. Хтось кинув турботу і зле передчуття...

III.

В степу, в тому місці, де круто стикаються два битих шляхи, стоїть великий дубовий хрест, що його поставив багатий Очкуркін по заповіту свого батька на спасіння душі його. Ще здалеку впадає його розмаїте перехрестя в вічі подорожнім. І всі знають, що аби до хреста добратися, а там уже відомо, куди скільки залишилося. Чи має душа Очкуркіного батька райське життя за цього хреста — невідомо, але що в пригоді він стає подорожнім, так це кождий знає. В зимовий час, коли по білій рівнині загrає холодна віхота дикою музикою з сипучими сніговіями і коли так дуже легко зблудити і закружляти в смертельному жахові, — тоді очі подорожнього пожадливо ловлять усе, що може допомогти зорієнтуватися, а коли на цім шляху, то шукають хреста. Стоїть він, як рештка пережитих стародавніх мужицьких традицій. Облиняв він, обліз, потемніли лики образків, вітром зірвало бляху з нього, і ніхто вже його не вквітчує у вінки з васильків, чебрецю та материнки, бо все то стало зайвим і непотрібним... А за хрестом поруч випнулися круто, як дівочі немяті груди, дві могили. Коли вилізти на їх пипчаки — ой, далеко видно степову рівнину, наскільки око в силі сягнути. Чимало ходить леґенд про них. Одні кажуть, що ці могили насипали люде в часи, ще коли орда татарська ходила на Україну, щоб з цих могил можна було вартувати. Другі розповідають про якихось ватажків козацьких чи турецьких, що загинули в цьому місці, і над ними ото на спогад віків залишило їхнє військо таку памятку. Ще була версія про двох братів, що загинули в цьому місці в однoборстві. А вже підчас війни пішла чутка, що нібито в цих могилах та багато золота заховано. Приїхали люде з міста, повертіли в них довгими свердлами та поїхали ні з чим.

За революції з них партизани слідкували за гетьманцями, григорівцями та деникінцями. Коло нихже лягло головами чимало Буденівців у сутичці з Махном. А комнезамці, мабуть, теж не забудуть їх: тут їх били „карателі" шомполами за добро панське, тут вони вперше відчули ласку пана на барилі з надписом „Земля та воля". І ще могили стали постійною ознакою польового клина. Вже коли скажуть вам, що, мовляв, його поле за могилами або коло могил, то вже відомо, де це.

(Дальше буде).

І ніхто най не говорить:
„Своїм Богом піду".
Як вояки на коменду
Ставайте до ґліду!
Бо слабого, ще й самого,
Заклюе й ворона;
Лиш громада, товариство
Його оборона.
І ніхто най не говорить:
„Обійдесь без мене".
Як у брата горить хата
Й на твою пожене.
І. Франко.

І ніхто най не говорить:
„Я собі богатий".
Ану-ж колись прийде в бідних
Ще й хліба благати.
Ніхто не мов: „Не боюся!
Що там по трівозі!"
Бо й небоя вовки зїдять
На битій дорозі".
І. Франко.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець - Захист Українського Народного Союза.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що звичайний мітінґ товариства відбудесь о 1.30 годині попол., в неділю, дня 28. серпня в гали парохіяльній, при Оклей і Райс ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитись на мітінґу. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — Стахів Меґас, предс.; В. Гриньків, секр.

АМБРІДЖ, ПА. Подаєсь до відома членам Бр. св. О. Николая, від. 276, що надзвичайний мітінґ в дуже важній справі відбудеться дня 28. серпня, в льокали 645 Elmlane. На цей мітінґ кождий місцевий член мусить явитись; неявившийся не буде мати права до протесту проти цего, що ухвалять [illegible] члени. Поч. мітінґу о год. 3-ій пополудни. — Сенько Прокопович, предс.; Луць Лаврик, кас.; Михайло Фук, секр.

ЗНЕСЕННЯ КАРИ СМЕРТИ ЗМЕНШУЄ ЧИСЛО УБИЙСТВ.

При нагоді нарад над новим карним кодексом у німецькім парляменті ведеться тепер також боротьба за те, чи залишити смертну кару за убийства, чи її цілковито знести.

Соціялістичний німецький часопис „Форевертс" наводить при сій нагоді погляди, які містяться в недавно виданім творі председателя англійського товариства для знесення смертної кари, Ройя Келвера, який на підставі численного статистичного матеріялу доказує, що у краях, де знесено смертну кару, наглядне є зменшення числа поповнюваних мордів.

Теорія боязни перед карою, яка до недавна відгравала так визначну ролю у всіх ділянках карного права, починає поволи переживатись.

Келвер у своїм статистичнім матеріялі наводить передовсім краї, в яких у послідних десятиліттях знесено цілковито смертну кару. До них належать: Голяндія, що знесла її вже в 1870 р., у якій між 1850—1870 виконано лише дві екзекуції; Норвегія, що знесла смертну кару в 1905 р., підчас коли там від 1895 р. не страчено нікого; в карнім кодексі Данії істнує ще вправді стаття про смертну кару, однак її не практикується вже там від 1892 р.; Швеція знесла її по Великій Війні у 1921 році, підчас коли від 1891 р. виконано там лише 5 екзекуцій; Бельгія знесла її в 1874 р.; Румунія 1864; Італія 1898, однак впровадила її частинно недавно за убийства короля і високих державних достойників; Австрія знесла смертну кару в 1918 р.

Також знесено смертну кару в Фінляндії, Литві, Аргентині, Бразилії, Колюмбії, Гондурасі, Перу, Урагваю, Венецуелі, Квінстенд і у восьмох стейтах Злучених Держав Америки.

Задержалась еще смертна кара в Німеччині, у Франції, в Еспанії, Совітській Росії і в більшій части Злучених Держав Америки. У всіх краях, де істнує ще смертна кара, застосовують її лише за морд, тільки в Совітській Росії карають смертю злочини проти держави, а в деяких стейтах Злучених Держав, а також в домініях, за рабунок, державну зраду, знасилування і підпал.

Коли порівнаємо відносини в державах, у яких знесено смертну кару, з тими, де вона ще залишилась, побачимо подив викликуючі наслідки. В краях, де знесено смертну кару, зменшилось також число головних злочинів.

В більшости швайцарських кантонів, де найвисшою карою є вязниця, значно зменшилось число мордів, як у якім иншім краю на світі. В Норвегії, яка в 1895 р., у якім відбулося послідне страчення убийника, мала еще 1.40 проц. душогубів, впало їх число у послідних двайцяти літах до 0.52 проц.

Подібне дасться зауважати у всіх инших краях, де знесено смертну кару.

Усюди пороблено досвіди, що злочини стоять у тісній звязи з суспільними відносинами і що коли поправиться життєве положення, число злочинів зменшується.

Також нема ніякого сумніву, що до збільшення злочинности причиняються противенства расові, легкий спосіб набування стрільного оружжа, поширення алькоголізму, а також умові недуги.

Тому задержання смертної кари, після гадки згаданого висше Келвера, не впливає цілком на зменшення мордів, бо доказали се краї, де смертну кару цілковито знесено, а число мордів там не збільшилось, але противно, зменшилось.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБО-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО ДЕ ЧУВАТИ?

Надійшло вже досить листів від поодиноких громад, тому хочемо поділитися з загалом про те, як стоїть у нас справа церковно-народної боротьби. На комунікат Центрального Комітету відгукнулося поважне число громад. Одні громади заявляють свою віру в побіду Комітету письмами, другі мало пишуть, або і нічого, лише присилають свій катедратик, і тим оказують свою приналежність, а треті як письмом так і грішми додають Комітетови охоти до дальшої праці і боротьби.

Що лише місяць минув, відколи появився комунікат, а вже відбулися мітінги, вже і делегатів вибрали на слідуючий конгрес. Розуміють парохії, що ся боротьба, як і кожда, вимагає немало гроша, тому і зложили в сім місяци парохії суму 395 долярів катедратику. Не є се вправді велика сума, однак зважживши хвилі, які нарід тепер переживає, ті обставини та непевности, в яких нарід під теперішну хвилю знаходиться, то досить.

Боротьба ся аж тепер отворила очи не одній парохії. Виходять тепер на яв ті підступи, яких уживано при записуванню церков на Дієцезію, себто на епископа.

Парохіяне в **Перт Амбой,** коли заглянули в рекорди судові, то спершу не хотіли вірити, щоб хтось так міг покрутити ухвали мітінгів, як се з ними зроблено. Дотепер зібрали вже 189 афідевітів від парохіян, затверджених нотаріяльно, що підчас перепису церкви на епископа ділялися неправильности. Дотепер виплатила вже парохія 500 долярів на кошти процесу, та готова ще дати і 5,000, коли буде вимагати сего потреба, але таки мусить знайти правду.

З **Клівленд,** Огайо, повідомляють, що там не хотіли люди записати церкви на епископа, то священик, щоби ратувати своє становище, взяв собі до помочи шерифа і той через наставленого опікуна (master), переписав церкву на епископа. Се ділялося вже без відома парохіян, і треба було аж сеї боротьби, щоби нарід прозрів, позаглядав в рекорди, та побачив ту кривду, яку заподіяно йому. До тих священиків, що заподіяли народови ту кривду, має громада отсе бажаннє: Хай за заподіяне народови лихо хоть тепер стануть враз з народом та допоможуть тому народови відобрати назад запропащене ними добро. Отці, Вам се дуже легко зробити. Лише трошки волі і охоти, а потім тії і щирости та любови до того народа, котрого кервавицею живете, а заподіяна кривда буде направлена. Цікаві ми, чи заплатить епископ 1000 долярів тексу, який наложено на лоти, закуплені під школу. Нарід, розуміється, заплатив своїми грішми за лоти, а епископ дістав їх без відома людей, то повинен таки заплатити текс без відома людий. Але чим тут платити, коли гроші церковні вже в руках церковного комітету а не священика, як се водилося дотепер. До тої біди ще і долучується процес о церкву та ціле майно. Не хоче повинуватися покірний колись Клівленд.

Хто бувби сподівався, що наші майнери від твердого угля підіймуть так сильний голос в справі зреформовання маєтків церковних. Вони, здавалося, спали в обіймах кацапщини. Здавалося, що **блек демп** не вийшов ще з їх голов, та що части страйки зневохотили їх, аж тут показується, що инше. **Шенандо,** наша перша церква в Америці, зриває з епископом, за ним іде **Маганой Сіті,** дальше **Шамокін, Майнерсвіл, Сейнт Клер. Фреквіл** прочищує поле з кацапщини, яка там розсілася. **Централія** спершу загула, а далі і втихла. Але чогож їй кричати? Церква у своїх руках, українська школа є, як старі так і молодіж свідомі Українці і з Комітетом до побіди. **Гейзелтон** та **МекАду** з Комітетом душею і тілом. Ось і такі то наші славні углекопи.

В нюйорськім стейті також не сплять. **Геркімер, Ютика** та **Літл Фолс,** лише чекають, щоби чимскорше оголошений був конгрес, щоб і вони могли вислати своїх делегатів, та своєю порадою причинитися до довершення повзятого діла. **Амстердам** також не хоче бути позаду. **Ром,** чи пак Рим, не дуже то хоче погодитися з розказами, які таки і походять з Риму. Римські парохіяне радять другим парохіянам узяти своїх священиків на конгрес, хоч би і силою. Хоть то, як каже пословиця, силуваним конем не доробишся, але треба і так, як не мож інакше. **Когус** має маєток свій записаний на айриського епископа, і епископ Богачевський не має до них жадного права, однак Українці в Когус почуваються до обовязку громадського помочи своїм братам у визвольній боротьбі і помагають так морально як і матеріяльно.

В Пітсбурщині також неспокій. **Карнегі** лише чекає, щоб покінчити літні ферії, та щоб судді вернули та вирішили справу та судьбу їхньої церкви. Колишня парохія теперішного отця Канцлера **МекКіс Ракс** приготовляється також піти слідами Карнегі, а Норт Сайд Пітсбург вже і не платить проценту від моргеджу, щоб чим скорше банк перебрав їхню церкву від епископа, а передав їм. Так і лучше буде, бо не треба буде правуватися за своє майно.

Дальші й усі майже однакові ухвали прийшли і від проних других церковних громад, з близших і дальших місцевостий. **Вілінг,** Вест Верджінія, хоть вже без священика від свят, не упадає на дусі, але жде на вислід боротьби. **Ансонія,** Конн., попирає змагання Комітету, і хотяй у них церква записана на епископа, не тратять надії дістати її у свої руки, хотяй і як дорого прийшлося їм за се заплатити, і в доказ своєї солідарности з Комітетом шлють катедратик в сумі 50 долярів. **Акрон,** Огайо, мало пише, за то ше стало свій катедратик що місяця на руки Комітету. **Картерет,** Н. Дж., частина **Джерзи Сіті й Віпани** тримають разом з патріотами з Перт Амбой.

Дітройт, Миш., котрий славний з того, що все попирав цілою українську справу, не лишився і тепер позаду. Хотяй маєток їх записаний на корпорацію і нічого їм боятися епископа то не лишають нас на поталу, але заповняють ряди борців за кращу долю, допомагають морально та матеріяльно, і то не самі, але зі своїм священиком.

Честер і Вілмінгтон дальше продовжають боротьбу. Громадяне у Вілмінгтон, хотяй вже 5 неділь не мали богослуження, а шестого тижня у вівторок о. В. Маньоський виломив двері до церкви, щоби насильно відправити там богослуження і зломити страйк та попсути справу у суді, таки не піддаються, але вірять, що побіда буде по їх стороні.

Отець В. Копитчак, котрий стратив зір, опущений епископом Богачевським, просить і благає Комітет о поміч, щоби з голоду не загинути. Окрім збірки добровільної, Комітет ухвалив на послідній своїй сесії виплатити о. Копитчакови запомогу в сумі 25 долярів.

Хотяй усі парохії домагаються скликання конгресу, Комітет уважає такий конгрес тепер ще передчасний і неможливий. Заки скличеться конгрес, мусять зголоситися ще більше парохій, і парохії мусять поробити у себе більше конкретні кроки. На конгресі повинні мусять бути також і священики разом з делегатами парохій. Ті священики, щоби не повторилася знова історія з підписанням папського наказу, мусять чути під ногами певний грунт, бо тоді підуть охочо на конгрес і будуть може щирійше працювати з народом. Досвід научив нас сего. Шенандо, Маганой Сіті, Дітройт і пр.

Громадяне! Не вирішуймо справи поодиноко і наперед. Не забуваймо, що боротьба наша не є проти церкви, релігії та священиків, але се боротьба проти одиниць, котрі нехтують нашими правами та привілеями. В перший мірі ми провадимо боротьбу з епископом Богачевським, не як з головою церкви, але як з людиною, як з чоловіком, котрого політика шкодить нашому народови і церкви. Дальше ми боремося о своє добро. Рим нашого добра не забрав. Еп. має право, коли схоче, віддати людям людське добро. Є парохії, котрі не боронять епископови бути тростісом у своїй парохії, але дальше не хотять його допустити і добре мають, бо вже не раз і не два поплеклися, будучи змушеними платити той самий довг кілька разів. Наколиби Рим заборонив епископові віддавати майно в руки людий, о, тоді ми і з Римом порахуємося.

Памятаймо, що успіх залежить від нас самих, від того, чи всі ми як один станемо до боротьби і в ній видержимо.

Сильну руку у сій боротьбі повинні **взяти усі парохії.** Робить священик і працює для народу, бореться разом з народом о кращу долю, забезпечить йому утриманнє. Іде священик проти народу, так сказати йому відразу: іди від нас, щоб і духу твого не було тут чути. І не лише так йому самому сказати, але ще і до часописий подати, який то священик. Тільки не подавати неправди, сплїток, і не руководитися особистими уразами, але треба подавати факти.

Боротьба, яку ми розпочали, не може скінчитися за кілька днів, або місяців. Не будьмо занадто горячкові, бо горячка скоро остигає, а з нею остигає і запал до боротьби. Будьмо щирійші у своїх змаганиях, берімся за діло солідно. Зрозуміймо, що у нашій боротьбі стрінемося з усякими труднощами, і чим холоднокровнійше будемо братися до праці і до боротьби, тим лекше і скорше поборемо і дїпнемо повзятої цїли.

Засилайте дальше до Комітету ухвали ваших парохій, подавайте цікаві новини та думки в часописях, і щоби була в нас одна провідна думка й одна ціль.

Референт Центр. Комітету Оборони Укр. Гр.-Кат. Церкви.

Андерс Туборг.

ПАСТОР І МУДРА ЖІНКА.

Пастор Андерсон у Скадсі не проповідував божого слова. Таке свідоцтво виставила йому громада.

Та це не було наслідком злоїволі або якихсь інших злих намірів. Противно, він був услужний, радо помагав при всякій нагоді. Але він мало вчився. Така була причина. З релігії він не богато знав. Каже було, що Савл був сином Давида, а пророк Єремія був одним із Христових учеників.

Біблія була в церкві впията на данцюху, щоби ніхто не вкрав її. Тож читати її не мав він богато нагоди. А відкіля мав набрати знання, як не з біблії.

Первісно був він ковалем. До церковної служби дійшов він так, що попередний пастор поручив його на свого наслідника.

Але він був услужний. Щодо цього ніхто не міг йому нічого закинути. Був також здібний в практичних справах. Хто найшовся в біді, міг до нього звернутися. Платню мав невелику, тож не міг думати про добродійність, але міг людям давати поради.

Це впало на думку Анні Єппес раз зимою, як їй дуже тяжко приходилось заробити на хліб для трьох дітей і чоловіка Крістіяна. Чоловік лежав у ліжку тяжко хорий. Тому пішла вона до пароха й стала нарікати на свою біду.

— Тепер уже мабуть кінець! — сказала вона. — Крістіян не може працювати. Тепер не бачу іншої ради, як підмога вбогих, але цього я дуже не хотіла би.

Священик подумав.

— А курий не маєте?

— Ні. Всі вирізалося і зїлося. Не лишилася ні одна.

— Га! ...

Він устав, перейшов кілька разів по кімнаті сюди й туди. Був такий тіловитий, що як ходив, то засапувався. Сидження шкодило його здоровлю. А він не любив такої роботи, з якої не було би хісна, приміром піти на прохід або щось подібного. Радше курив люльку і грав у карти зі знакомими в коршмі, або давав пораду при купні коней.

— Так ви вже нічого більше не маєте? — спитався він.

— Ні. Навіть зломаного грейцаря. А Крістіян хорий.

— Крістіян хорий?

— Так.

Пастор усів і притягнув крісло ближче до Анни Єппес. Потім поклав руку їй на плече й глянув на неї.

Їй було тоді так із сорок літ, лиця були румяні, в рисах видно було дещо славянського.

— Як гадаєш, — сказав пастор — чи ти не могла би попробувати бути **„мудрою жінкою"?** Чи не було би то відповідне для тебе?

— О ні. Це годі. Я не вмію ні читати ні писати, — сказала жінка — не знаю, як до такого взятися.

Та чим більше пастор роздумував над діяльністю „мудрої жінки", тим правдоподібнійше виглядало йому, що вона саме до такого знання надається.

— Ти могла би це робити зовсім певно. Це зрештою не ніяка велика штука. Чи ти не могла би придивитися якійнебудь хоробі і заговорювати її? Більше нічого не потрібно!

— Так, але що говорити?

— То не потребуєш брати так дослівно. Коли приміром прийшов би хтось із спухлим пальцем...

Узяв її руку і сказав їй, як має це робити.

— Потім погладиш легенько по пальці сюди й туди й при цьому пробурмотиш: меди-меди-меди-меди. Але мусиш уважати, щоби ніхто не чув, що ти говориш. Тої штуки ти вже навчишся, побачиш. Деми-деми...

Так пастор поміг Анні Єппес у її біді. Та показалося, що ніхто в громаді не мав довіря до її лікування й приговорювання. Мусіла піти куди інде і там почати свою практику.

Тому вони поселилися в пустарі, що звався Кнольдефьлод, по дорозі до Варде. В тій мній оселі було всього чотирнадцять хат, а всі люди жили у великій біді. Коней там не було. Найбогатший мав пару волів для плуга і для борони. На іншому господарстві було три корови. Їх уживавали до роботи. Інші селяне мали лише вівці й кози, а поле могли обробити лише при помочі сусідів. Чоловіки були на-пів розбишаки, а жили з того, що один одного обманював. Зрештою збирали зілля і продавали його рибалкам із Фане. Ловили також угрів, або ходили на лови лисів і борсуків. А крім того подекоди йшли на роботу до селян у Грімструпі.

Тут узяли Анну Єппес за чарівницю. Так почалася її слава. Люди боялися її. Але заходили до неї, як потребували, як самі занедужали або худобина.

Як не мала ніякої роботи, йшла Анна Єппес до Варде. Тут бралася на спосіб, який усе помагав їй. Як мав надїйдти поїзд, ішла на вардський міст, начеб ждала на когось, що мав приїхати залізницею. Тоді приглядалася пильно людям і стояла, начеб хотіла заговорити до них. Передовсім приглядалася так молодим людям і з ними мала найбільше щастя.

Нарікала що не стрінула тих на кого чекала. Видно, що вони не приїхали. Сердило це її, бож то була така важна справа, яку мала полагодити...

Так зацікавила людей. Щож то була за справа?

Вона могла це їм сказати. Мала їм виложити карти. І більше нічого...

Карти? Молоді люде глянули один на одного. Їх зацікавила Анна Єппес. Чи не могла би вона ворожити? Ні, так направду ворожити вона не вміла та й не сміла... але класти карти людям могла і могла теж їм докладно сказати, як їм буде поводитися... щеж були завдання кладення карт, так... А кінець усе був такий, що могла молодим людям проповідувати, яка їх жде доля.

Анна Єппес загосподарилась на добре. Наняла кімнату і туди приводила своїх гостей. Бизнес ішов дуже добре. Вона не сміла жадати заплати за свою штуку, але гроші все таки діставала. А потім вечером ішла до Кнольдефьлоду з тяжкими клунками мяса й іншим крамом.

Вкінці вона таки навчилася трохи чарувати. Якась стара, дивна книжка з червоними буквами попалася їй у руки. Там було зілля проти недуги. Коли діти були вже такі великі, що могли читати, повчили маму, що там було.

І так при помочі дітей пощастилося Анні Єппес писати рецепти, які споряджувано в аптиці в Варде.

З того часу поширювалась її слава все дальше геть поза її парохію. Раз навіть привезли її до Фінен до тяжко недужого. Раз всполола вона сполошені коні. На цьому одному разі і полишилося. Бо припадково розповіла вона ще одній сусідці. Сусідка ця прийшла була зі заходу зі скель, а була дуже мудра. Сусідка спитала її, як вона це робить. Анна Єппес розказувала:

— Я станула так, що могла бачити небо зпід коней, коли виглянула поміж них.

— Так, — сказала сусідка — то добре... А потім ти сказала кілька латинських слів.

— Так — відповіла Анна Єппес.

— Ну так. Але я не розумію, як ти можеш відважитися на таке!... Таж незадовго ти будеш стара жінка. А чи ти розумієш це, що ти говорила по латинськи?

Ні.

— Ну, ну, я так і думала.

— Ах Боже! — сказала Анна Єппес стурбовано — або ти знаєш щось із того?... Щож це таке?

Припадково сусідка знала це. Бо вона знала Ернскорна з Васербурга. А той розказував їй, що то є умова з чортом. Як він постарівся, закинув ці штучки.

— Ні — сказала Анна Єппес — я цього дійсно не знала. Відкіля я могла це знати? Я з того всього не розумію ні словечка. Діти читають це мені а я вивчуюся на память. Ах Господонську, я нещаслива! Що то комунебудь може приключитися.

Сусідка далі роздумувала над цею справою з Ернскорном.

— А чи коні станули? — спиталася вона.

— Ні, це ні... бо їй не вдалося побачити небо під ними. Вона поклалася у борозні черевом до землі, але то все ще було за мало: вона бачила ниву під кіньми... Тому коні побігли далі і щойно повище Грімструпа притримав їх якийсь парубок.

Ну так. То було можливо, що цим разом не вдалася умова з чортом. Одначе Анна Єппес присягла собі, що щось подібного вже ніколи не повториться. Латина не така легка. Можливо теж, що діти зле зрозуміли це... тому воно не мало сили. Такі слова треба говорити без помилок.

З того часу Анна Єппес займалася лише недугами. Це ще найліпше поплачувалося. Уладила в дома ніби ординаційну кімнату, таку як мав доктор у Барде. З вікон забрала геть усі цвіти. Тут вони не надавали-

(Докінчення на 4-ій стороні)

ЗА 40 МІЛІОНІВ ЛІТ.

Визначний англійський вчений Гелдейн, професор університету в Кембріджі, зважився змалювати образ будучини нашого світа за 40 міліонів літ. І так за 40 міліонів літ земська людність покине свою матірну планету і схорониться на Венеру. Гелдейн піддержує це своє твердження стільки науковими доказами, що читач майже готов йому повірити. За пять міліонів літ — каже Гелдейн — людський рід дійде до найвищої досконалости. Вже після пропорціонально короткого часу, 3000 літ, техніка дійде до кульмінаційної точки у своїй досконалости. Здійсняться найсміливіші мрії, наскільки вони лежать у границях технічної можливости. Люде в 5-ім тисячелітті могтимуть робити таке, про що нам навіть і не сниться. Одначе етичний розвиток не додержить кроку технічному і Гелдейн думає, що мине ще яких 4 міліони літ, заки моральний розвиток осягне той сам степень розвитку. Потім настане катастрофальний зворот. Тепло й енергія, якою сонце наділює землю, це головне джерело всякого органічного життя на нашій планеті, після 5 міліонів літ, коли не вичерпається зовсім, то в значній части зужиється. Люде мусітимуть утікати до великих міст на можливе невеличкім континенті, щоби ці міста штучно огрівати. Решту землі заморозить ледяний холод. Чимраз тяжше буде рятувати не лише технічну культуру, але взагалі життя, тому що тепла енергія сонця вичерпаєтся. Тоді люде, що будуть ще на землі, задумають покинути землю, щоби перенестися на іншу планету, на якій могли би мати кращі умовини життя. Дві експедиції, щоби здобути місяць, скінчаться невдачею. Земля обертатиметься щораз помаліще, тому після 17 міліонів літ день продовжиться і буде так довгий, як теперішний місяць (30 днів). Це приневолюватиме людей все більше до сколонізування нової планети. 200 проб буде безуспішних, вкінці вдасться земським людям дістатися на планету Венеру. Планета ця має атмосферу землі. Як мине міліон літ, кольоністи зі землі призвичаються до нових життєвих умовин на Венері, зовсім закліматизуються.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ГЕМТРЕМК, МИШ.

Оживлення народного руху. — Збірка на рідний край. — Ювилей „Української Хати".

Народне життя в Гемтремку починає знова оживати. Видно се з того, що місцеві громадяни справляють ріжні обходи, а передовсім збирають жертви на старий край.

На піврічних зборах місцевого Братства Св. Михаїла товариство постановило висилати свій народний податок за перший пiврік сього року. Зібрано на сю ціль 21 дол. 25 центів. Сума се, що правда, не велика, але сьому не можна дивуватися, бо відомо, як наші люди не звикли давати точно народний податок, та ще як його не стягає державний уряд а дає кождий свідомий горожанин добровільно. Зі звіту показалося, що товариство розвивається добре. Заложив його о. Евген Бартіш, і не бракувало йому ніколи щирих і трудячих членів, які радо спішили на всякий заклик та щедро підпирали всяку народну роботу.

Український Американський Горожанський Клюб на своїх місячних зборах, що відбулися дня 6. серпня, ухвалив висилати з каси на рідний край 75 долярів. Сю суму постановлено розділити на три рівні пайки, з котрих одна має піти на Просвіту, друга на інвалідів, третя на політичних вязнів.

Дня 7. серпня відбувся урочистий ювилей десятьлітного існовання Української Хати. Свято складалося з благодарственного молебня в Українській Хаті, спільного обіду й забави. Підчас обіду громадянин В. Седляр забрав слово та згадав за рідний край, його красні звичаї та його тяжкі потреби. Теплими словами загрів він присутних, щоби зложили жертву на рідний край. Зібрано суму 36 долярів і 80 центів, які розділено на рівні між інвалідів і Просвіту. Суму відослано до Обєднання. 21 дол. і 25 ц. задержано на найконечнійші потреби, злучені з ювилеєм.

В святі взяли участь і наші браття зі Закарпаття, прибувши гремільно братством зі Соєднинения зі своїм парохом, о. Таптичом з Булвард. Були, очевидно, наші товариства.

Вечером відбувся святочний концерт, на якому хор під диригентурою гр. А. Стисловського знаменито виконав ріжні пісні та полишив прекрасне враження в усіх учасниках, яких було немало. **Д. Р.**

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

302.

Ню Гейвен, Конн.

Хвальний Заряде! — Посилаю на Сиротинець У. Н. Союза $10.00. Се є процент від мого „Ліберти Бонду". Желаю Вам як найкращих успіхів у Вашій роботі. — **Агафія Бундзяк.**

303.

Орендж, Конн.

Хвальний Заряде! — Щоб зазначити, що я є щирою прихильницею Сиротинця У. Н. Союза, посилаю Вам на сю нашу народну інституцію свою скромну жертву — $5.00. Щасть, Боже, у Вашій роботі! — **Анна Зборівська.**

304.

Тов. ім. Івана Франка, від. 372. У. Н. С., в Плейнфілд, Н. Дж.

Хвальний Заряде! — Наш відділ устроїв 3. липня ц. р. під 100-літним дубом у Плейнфілд забаву, на якій 8 наших членів жертвували по $1.00 на Сиротинець У. Н. Союза. Трох членів У. Н. Союза з Нюарку, Н. Дж., які були нашими гостями на згаданій забаві, зложили теж по $1.00. З чистого доходу із цеї забави жертвовано на ту саму ціль 10%, що дало квоту $6.20, отже разом зібрано на Сиротинець У. Н. Союза $17.20, які разом з виказом жертводавців вислано до Головної Канцелярії У. Н. Союза. — **Волод. Білоруський**, предс.

305.

Тов. Запорожська Січ, від. 21. У. Н. С., в Бінгемптон, Н. Й.

Хвальний Заряде! — На порядку денним мітінгу нашого Товариства була також, між иншими, точка про Сиротинець У. Н. Союза, який має бути побудований для наших сиріт і старців. По короткій нараді над сею справою кождий з присутних членів був за тим, аби від такого діла не відтягатись, але робити якусь дійсно корисну роботу. Отже ухвалено устроїти на дохід нашого Сиротинця баль, на який кождий член нашої Зап. Січи має взяти по 5 тікетів і заплатити за них $1.55. До переведення сеї справи вибрано зараз комітет з отсих членів: М. Гулячок, Н. Коцан, П. Садовець і С. Ґрех.

З устроєного балю було чистого доходу $10.00, з тікетів прийшло $42.30, отже разом вислано на Сиротинець У. Н. Союза $52.30. — **М. Гулячок.**

306.

Бр. св. Михайла, від. 49. У. Н. Союза, в Торонто, Онт., Кан.

Хвальний Заряде! — Посилаю $10.50 на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. Мала се жертва, але у нас в Канаді досить тяжкі обставини, так, що трудно зібрати більшу суму. Сподіюся, що решта наших членів зложать свою жертву на слідуючий місяць. — **Н. Юречків**, секр.

307.

Тов. Український Сокіл, від. 304. У. Н. Союза, в Бофало, Н. Й.

Хвальний Заряде! — Пересилаю Вам $23.00, які ми доси зібрали від членів і від Товариства на Сиротинець У. Н. Союза. Будемо старатися, щоби жертви на сю нашу народну інституцію між нами не переривалися, бо проектований Сиротинець є для нашого народа конечно потрібний. — **Андроник Мигаль**, секр.

(Докінчення зі сторони 3-ої).

ПАСТОР І МУДРА ЖІНКА

ся. А чоловік, що все ще був хорий, тому що не мав иншої роботи, виплів гарну мату з очерету і трави і цею матою вкрили цілу доливку. Той Крістіян був трохи мистець, як лише мав час на таку роботу. Він так вплів цю траву у трощу, що вона творила букви. В лікарській книжці надибав він речення, що йому дуже сподобалося. То гарно виглядало. Анна Єппес хотіла лише, аби там не було ніякої латини, все інше було їй рівнодушне. А латина могла ще до біди стягнути чорта.

Тому він вибрав напис із книжки, що зачинався: „Коли маєш глисти..." Дальші слова годі було вмістити на цій маті. Тай не треба було, щоби люде самі могли відчитати собі пораду, як лише вступили у хату та щоби сказали: Спасибі! і щоби дальше йшли собі. А найбільше приходило хорих на жолудок, отже зовсім не шкодило пригадати їм, що тут можуть найти пораду. Це могло лише помогти, а ніколи зашкодити.

Анна Єппес не мала людського кістяка і подібних рекламових предметів, як то мають справжні доктори. Замісць того вона зловила кілька гадюк, поклала у спірт і поставила на вікні замісць цвітів. На біло вишурованім столі лежало кілька отворених шкільних книжок. На консолі стояв якийсь випханий болотяний птах а біля нього стара льорнета. Тую льорнету Анна Єппес дістала від одного фанського рибалки. Вона вилічила його з якоїсь недуги. Кімната робила враження що в ній живуть учені люде. Часто заходили дуже вперті люде. Звичайно йшли насамперед до лікаря в Варде. І коли він нічого не порадив, або хорі вірили, що він нічого не порадив, заходили до Анни Єппес. Приходилось їй лічити дуже хорих. Але тим більший був її талант, як бачили, що лічить їх. І вона мала щастя. Не могла нарікати.

Одного гарного пополудня в червні задержався перед її хатою гарний візок на рисорах: Наймолодша дочка Єні вискочила з хати, щоби побачити і сказати, хто це. Візник поміг злізти з візка якомусь тілонтому добродієві. Він був такий слабий, що ледви держався на ногах. Візник мусів доложити всіх сил.

Тіловитий добродій звернувся до Єні її спитався:

— Чи то тут живе мудра жінка?

— Так, тут?

— Чи можна де тут лишити коні? Або знаєш що — звернувся він до візника Лаври — ти можеш хвильку пождати коло коней, а я тимчасом піду у хату... То певно не потреває довго...

Єні сказала, що там ззаду є місце, де можна добре випрягти коні, а потім...

— Спасибі, так, так... Лавро догляне.

А потім він пішов у хату і сів у кімнаті, куди повела його Єні. Цілий час він щось шепеляв, але вона не богато розуміла з того.

— Я закличу маму, — сказала Єні.

Показалося, що він мав у горлі чирак. Анна Єппес глянула йому у горло, там могла добачити його. І побачила теж у чому лихо. Сіла біля нього і почала лікування.

— Чи ти віриш у те, що я можу вилічити тебе? — спитала вона. — Бо то потрібне, без того я нічого не в силі зробити! Віриш?

Так, він вірив. Він радився вже в лікаря і в аптикаря, але ніщо не помагало. Та вже тому було можливе, що вона могла вратувати його. Тому то і прийшов він до неї.

Тепер Анна Єпес поклала руку йому на шию і погладжувала помаленьки й обережно довкола і при цьому бурмотала якісь слова.

Хорий сидів і видивився на неї.

— Що? — сказав він — тебе повинен би я знати. Чи не зі Скадсу прийшла ти сюди?... Я пастор Андерсен.

Так вона прийшла зі Скадсу, то правда. А тепер пізнала і вона пастора Андерсена, хоч не бачила його шістнацять літ.

— Скажи но — спитав парох — що то таке ти бурмотіла? Я нічого з того не розумів.

— Та це власне те, що отець пастор навчили мене...

Анна Єпес засміялася. — Я кажу: „Меди-меди-меди-меди..."

— Ха-ха-ха!

Пастор аж присів і сміявся, що мало не вдушився. Але не міг здержатися.

— Ах — лепетів він — меди-меди-ме...

Підбіг до вікна, отворив його і перехилився на двір. Анна Єппес не знала, що їй діяти. Вкінці пастор обернувся і втер хусточкою лице. Сміх так вхопив його, що аж зіпрів а в очах показалися сльози.

— Тепер я вже здоров! — сказав він. — Ти таки вилічила мене!

Анна Єппес побачила, що на її очах скоїлося чудо. Пастор дійсно виздоровів в одну мить. Говорив уже природним голосом. Перейшов по кімнаті кільказ разів сюди й туди й усміхався щасливо, що так прийшло до зміни. Потім узяв її за руку і подякував їй.

А вона також дякувала йому. Бо без нього певно не булаби вилічила його, що вміла також доказати.

Переклав **М. Липецький.**

Сковорода і губернатор.

Український фільософ Григорій Сковорода ніколи не уважав себе низшим від людей, що були на високих становищах, і не підхлібляв їм, не прислугувався. Хоч в самого була лише палиця, сопілка і торба, однакож він умів з усім тим бути вдоволеним і щасливим.

Коло 1766 року Сковорода був у Харкові. З того часу оповідають таку пригоду: Сидів собі Сковорода коло гостинного двору і грав на флейті. Поприв него проїздив харківський губернатор Євдоким Щербінін. Пізнавши Сковороду, він звелів зупинити коні і післав свого адютанта запросити фільософа до себе в повіз.

— Іх ексцеленція просить вас потрудитися до них, — сказав адютант.

— Яка ексцеленція? — запитав Скоровода. — Скажіть їй, що я її не знаю.

Здивований адютант не знав з початку, що відповісти своєму начальникови. Але все-ж мусів переказати, що чув. Почувши се, губернатор сказав: — Тепер підіть та скажіть, що просить його Евдоким Олексієвич Щербінін.

Адютант передав слова генерала. Тоді Сковорода каже: — А, сього я знаю! Добрий чоловік і неабиякий музика.

І зараз пішов до повозу.